

1	2	3	4	5
IV	Текст Г – до 50 рядків	1. Перекажіть текст за складеним планом 2. Що Ви можете сказати про ... (5-6 проблемних тем)	1. Знайдіть у тексті відповіді на такі запитання 2. Логічно розташуйте подані речення (до 10)	Поділіть текст на логічні частини і назвіть їх
	Текст Д – до 50 рядків	Складіть короткі повідомлення на тему ...	1. Це можна сказати по-іншому ... 2. Завершіть речення ... (до 10 речень) 3. Перекладіть речення на рідну мову ...	Перекладіть речення на іноземну мову (до 10 речень)

Jürgen Weigmann. Unterrichtsmodelle für Deutsch als Fremdsprache. Hueber-Verlag, Ismaning, 1992.

ДО СТРУКТУРИ ЗАНЯТТЯ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ТЗН

© Качор М.В., Нестерова Т.І., Головка Н.П., 2000

ДУ “Львівська політехніка”

Історія методики налічує численні методи навчання іноземним мовам, від найбільш традиційних до екзотичних. Кожен з цих методів мав свої позитивні та негативні сторони, проте універсальності так і не було досягнуто. Але чи потрібно це? В результаті аналізу різноманітних методик навчання чужоземним мовам напрошується висновок, що взагалі не існує такої єдиної універсальної методики, адже сам процес навчання в своїй основі залежить від багатьох чинників, які часто не враховуються або ними легковажать, а саме:

- одно- чи багатомовного середовища;
- системного чи періодичного процесу навчання;
- психофізіологічних та вікових якостей особи, яка навчається;
- її психічної сумісності з особою, яка навчає;
- структури іноземної мови;
- мотивації вивчення мови;
- внутрішніх національних та кланових традицій, суспільно-політичних процесів у суспільстві чи його прошарку, які зумовлюють відповідне відношення до самого предмету навчання (тобто “потрібно” чи “не потрібно” вчити конкретну чужоземну мову);
- економічного стану та стану технологічного розвитку суспільства тощо.

Без ґрунтовного аналізу цих основних чинників не можна однозначно надавати перевагу тій чи іншій методиці навчання, орієнтуючись лише на тимчасову “моду”, впадаючи при тому у непотрібну ностальгію чи захоплюючись екзотичним та скороспілим “новаторством”. Єдиним критерієм застосування тих чи інших методик,

зокрема і тих чи інших технічних засобів, для навчання груп населення або окремих осіб може бути лише ефективність, результативність процесу. Єдиним прийнятним критерієм оцінки результативності процесу є вміння вільно спілкуватися на тому чи іншому рівні, тобто комунікативний характер вивчення мови. Різні методики мають право на застосування, якщо вони приводять до вказаного позитивного результату [1].

Для досягнення максимальної ефективності в умовах іншомовного середовища навчання іноземної мови повинно мати системний характер. Методика викладання повинна бути гнучкою, враховувати по можливості більше вищенаведених параметрів, базуючись на реаліях навколишнього життя, а не на штучно видуманих ситуаціях [5]. Спробуємо розглянути можливу загальну структуру заняття з іноземної мови та місце у ній ТЗН.

Детально аналізуючи поширені концепції комунікативного та інтерактивного навчання, можна помітити наявність у них регулярних “хвилястих” структур, тобто інтенсивність процесу навчання не є прямолінійно-безперервною, а складається із сукупності синусоподібних циклів, кожен із яких відображає той чи інший завершений етап оволодіння навчальним матеріалом (заняття, тема тощо). Така структура подачі матеріалу ефективна тому, що вона добре узгоджується із природними психофізіологічними особливостями процесу запам’ятовування. Умовний цикл такого процесу можна графічно зобразити так:

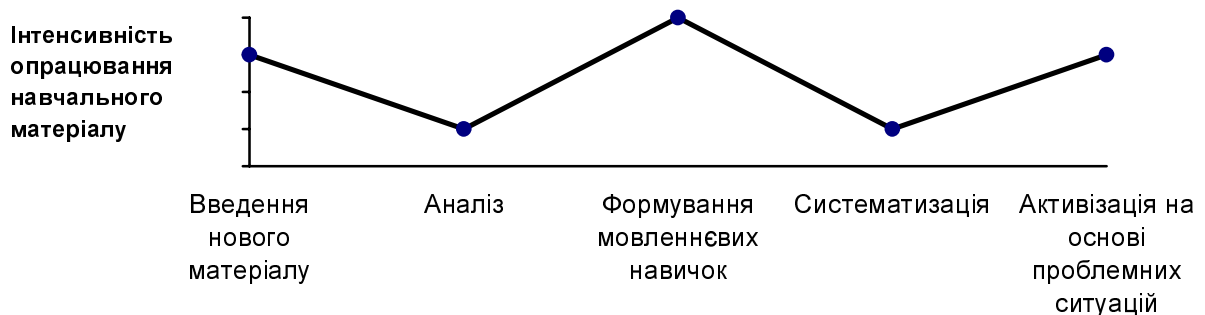

Рис. 1.

Розглянемо складові частини такого умовного навчального циклу (УНЦ), на основі таких наближених побудов (рис.2).

Як бачимо, базовий текстовий матеріал доцільно подавати на початковому та кінцевому етапах циклу. Приблизно такий же порядок введення нової лексики, тобто вона повинна бути безпосередньо пов’язаною із ситуативно-текстовим матеріалом, а не подаватися абстрактно поза контекстом [6].

Грамматичний матеріал рекомендується вводити в міру засвоєння вживання мовленнєвих одиниць на етапах, починаючи від аналізу навчального матеріалу до його систематизації, тобто не як основний, а як допоміжний навчальний матеріал, який сприяє свідомому формуванню мовленнєвих конструкцій на основі засвоєного лексичного матеріалу. Для комунікативно-грамматичних тренувальних вправ спостерігається приблизно така ж закономірність. Для оптимального введення та засвоєння граматичного матеріалу у контекстуальному варіанті та активізації його на основі комунікативних вправ рекомендується застосовувати посібник М.Качор, Т.Нестерова [5].

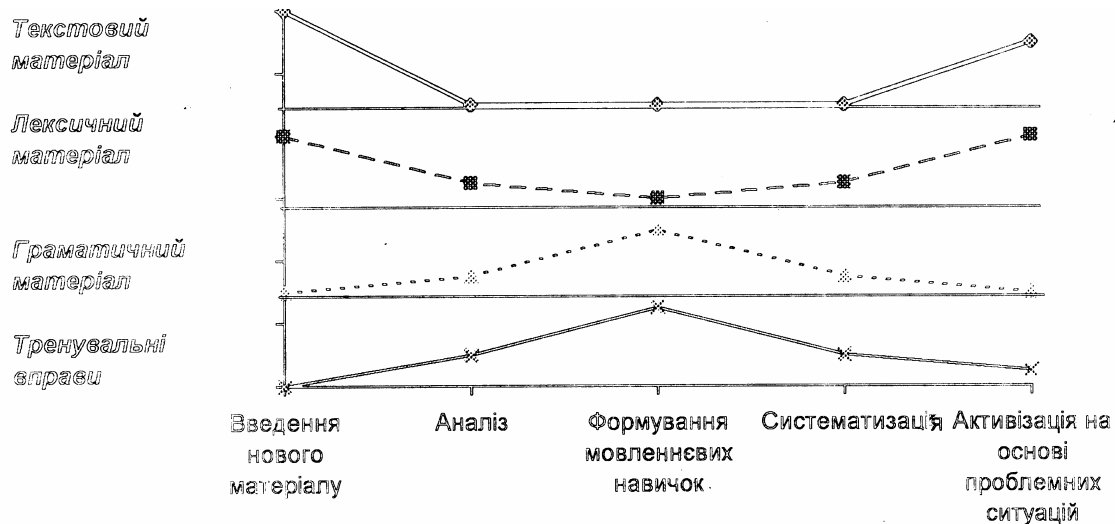

Рис.2.

При суміщенні кривих (рис. 2) ми одержимо дві синусоїди, які накладаються одна на одну, формуючи основний синусоїдний цикл з трьома піками, які позначають максимуми інтенсивності опрацювання навчального матеріалу, та двома точками мінімального навчального навантаження.

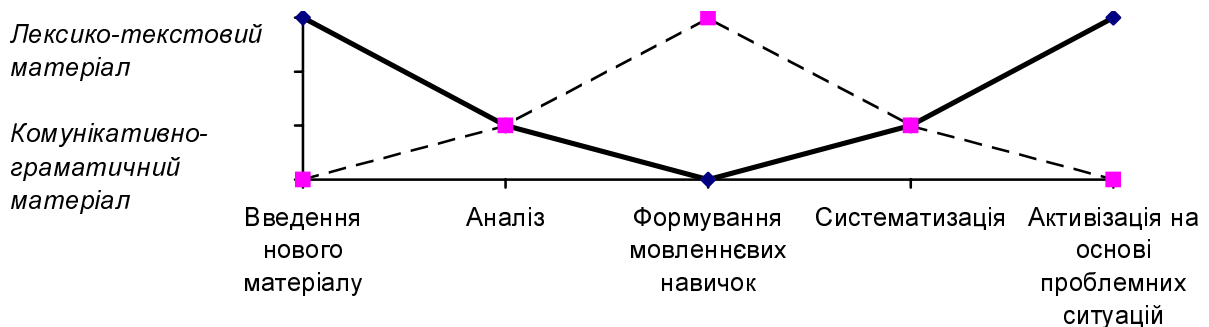

Рис.3.

Симетричність піків навантаження дещо умовна, тому що залежно від наявних дидактичних матеріалів, рівня підготовки групи тощо вони можуть бути відповідно зміщені у той чи інший бік. Але для досягнення оптимального результату обов'язково мусить витримуватись вказана періодичність максимум-мінімум.

Враховуючи системний характер мови та взявши до уваги формулу мовленнєвої комунікації $K = ((I_1 + I_2 + \dots + I_n)^P + T) \cdot k_i$, звідки випливає, що коефіцієнт передавання інформації K , тобто ефективність навчання можна підвищити при стабільності всіх інших параметрів процесу завдяки застосуванню ТЗН (T) [2], спробуємо визначити найоптимальніші моменти застосування технічних засобів навчання, тобто аудіо-, відеоматеріалів та комп'ютерних навчальних програм.

Зауважимо лише, що при використанні будь-яких ТЗН та інших дидактичних матеріалів потрібно дотримуватись золотого правила методики: не потрібно вживати

складні засоби, якщо цієї ж мети можна досягти за допомогою простіших дидактичних засобів, тобто екстенсивно – наскільки доцільно, інтенсивно – наскільки можливо.

Найдоступнішим з усіх типів ТЗН є використання аудіозаписів. Їх можна застосовувати практично на будь-якому етапі циклу від введення нового матеріалу аж до моделювання проблемних комунікативних ситуацій.

Демонстрація відеозаписів дещо менш доступна, але при можливості запису і монтування різноманітних телематеріалів або внаслідок вмілого комбінування елементів відеоконунікаційної системи (образ, звук, текст) особливо ефективна на етапах формування мовленнєвих навичок та моделювання комунікативних ситуацій [3].

Комп'ютер в режимі мультимедіа може з успіхом замінити всі вищеперераховані ТЗН, але у сучасних умовах такі дорогі моделі мало поширені у навчальних закладах і тому ми зупинимось на більш реальному його використанні у режимі текстових навчальних програм. Тут комп'ютер практично незамінний при опрацюванні лексичного матеріалу та граматики, тобто найбільш доцільно використовувати його на етапах, пов'язаних з введенням та опрацюванням нової лексики і граматичних тем, та при підсумковому контролі [4].

Наша діаграма буде виглядати тепер так:

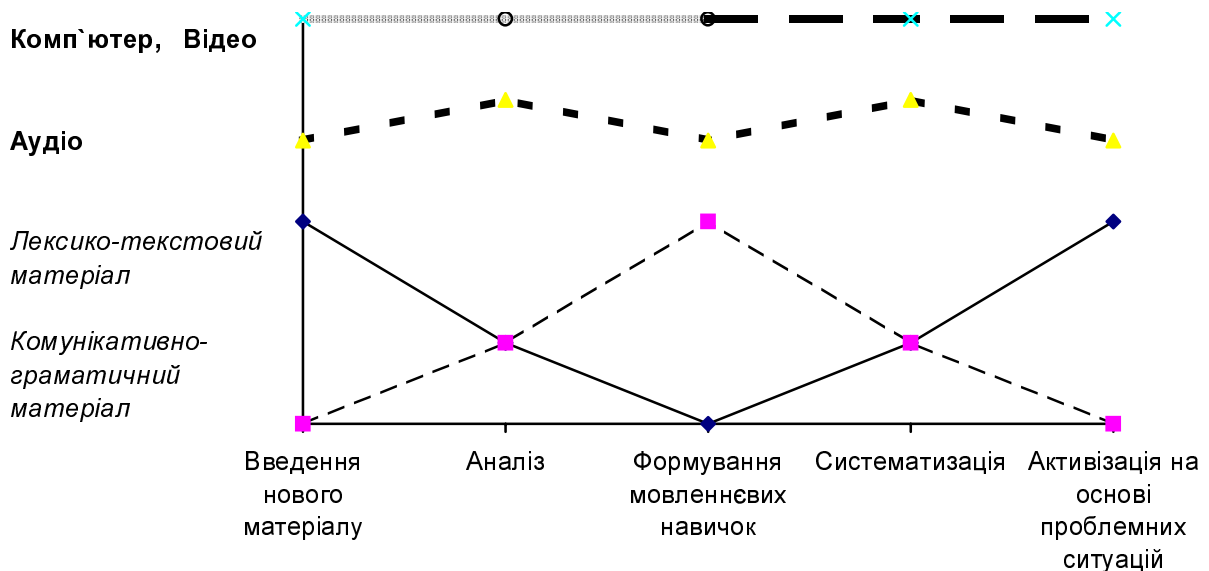

Рис.4.

Отже, при застосуванні під час навчального процесу перелічених ТЗН одержимо лінійний графік циклу, тобто інтенсивність, а отже, і ефективність навчального циклу буде практично однаково високою на усіх його етапах.

1. Байбакова І.М., Казимира З.І. Проблема навчання у контексті історії методики викладання іноземних мов // Вісн. ДУ "Львівська політехніка". 1998. N 355. С.12.
2. Качор М.В., Віталіш Л.П. Використання крмп'ютера як навчального засобу в процесі навчання іноземних мов // Вісн. ДУ "Львівська політехніка". 1998. N 355. С.62-63.
3. Голтвян В., Хомин К. Відео як ефективний засіб мотивації вивчення іноземної мови // Вісн. ДУ "Львівська політехніка". 1998. N 355. С.40-42.
4. Качор М.В. Деякі аспекти

використання персональних комп'ютерів у процесі викладання іноземних мов // Вісн. ДУ "Львівська політехніка". 1996. N 308. С.34-38. 5. Качор М.В., Нестерова Т.І. "Übungsbuch zu deutschen Grammatik", Львів, 1999. 6. Bildungsarbeit in der Zweitsprache Deutsch. Goethe-Institut. München. 1992. 7. Jürgen Weigmann. Unterrichtsmodelle für Deutsch als Fremdsprache. Hueber-Verlag. Ismaning. 1992.

ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ЯК ЗАСОБУ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ КУРСУ ІНОЗЕМНИХ МОВ

© Ключковська І.М., Василик С.В., Кос В.Є., 2000
ДУ "Львівська політехніка"

Сучасні підходи у викладанні іноземних мов, зокрема комунікативний та функціонально-понятійний, вимагають активного використання новітніх засобів. Будучи вагомою частиною інтегрального освітнього процесу, знаходячись в епіцентрі теперішньої гуманітарної освіти, викладання іноземних мов активно абсорбує нові досягнення технічної думки.

На провідних кафедрах іноземних мов вищих закладів освіти України ефективно використовуються комп'ютерні навчальні програми, розробляється програмне забезпечення для новостворених підручників та методичних матеріалів. Не стоять осторонь викладачі іноземних мов і від використання відеотехніки. Без сумніву, як і все нове, використання відеоматеріалів у навчальному процесі викликає спротив з боку прихильників традиційних засобів у викладанні. Неприйнятність використання відео пояснюється перш за все технічними аргументами, зокрема тим, що відео "фальшива" прикраса обтяжлива у навчальному процесі. А також педагогічними – пасивністю студента при сприйнятті рухомого зображення, з одного боку, та одноманітністю, яка не дає можливості широкого педагогічного використання, з іншого.

Не впадаючи у фетишизм відео, але спираючись на досвід дворічної роботи з ним на кафедрі іноземних мов Державного університету "Львівська політехніка", автори статті роблять спробу вирішити проблеми названі вище, аналізуючи переваги введення в навчальний процес викладання іноземних мов цієї нової опори у дидактиці.

Узагальнюючи набутий досвід, слід виділити такі основні переваги використання відео:

- багатство та гнучкість застосування цієї нової техніки;
- відношення студента до відео;
- різноманітність документів та їх педагогічної експлуатації.

Розвиток техніки за останні роки, активне використання відеокасет, можливість застосування сателітарного та кабельного телебачення звільнили викладача від залежності до чіткозначених годин телевізійних програм. Передача може бути записана і використана в будь-який момент. У випадку, коли ж кафедри не мають сателітарного